

Jaarverslag 2019

PARDON
THE
WEEDS

WE ARE FEEDING
THE BEES

Inleiding jaarverslag 2019

2019 is voor ons een goed jaar geweest. We hebben veel betekend voor bewoners en ondernemers, die in actie komen voor een groenere woon- en werkomgeving.

Het Natuur&Milieuteam is in 1993 geleden ontstaan als werkgroep van Wijkcentrum De Pijp (voorheen Wijkcentrum Ceintuur) en uitgegroeid tot een organisatie die werkt voor heel Stadsdeel Zuid. Natuur&Milieuteam Zuid valt onder Stichting Wijkcentrum De Pijp, sinds 50 jaar het kennis en adviescentrum voor bewoners en ondernemers. NMTzuid richt zich op De Pijp, Rivierenbuurt en Buitenveldert. Natuur&Milieuteam Zuid en het opbouwwerk De Pijp verbinden en versterken elkaar.

Actieve betrokkenheid van degenen die het praktische werk verrichten – medewerkers en bewoners - is van groot belang. Het team investeert in een netwerk en stimuleert inhoudelijk en praktisch bewoners, ondernemers en werkt samen met alle relevante natuurorganisaties en de gemeente Amsterdam. Samen met hen worden goede en duurzame resultaten geboekt. Het werk is ook toepasbaar in andere delen van de stad zodat de Amsterdamse beleidsdoelen eerder worden behaald.

Gemeente Amsterdam heeft grote ambities op het gebied van groen, duurzaamheid, opwarming en water.

Veel ambities zijn alleen te realiseren met actieve betrokkenheid en participatie van bewoners. Dat is ook een uitgangspunt van het college in de democratiseringsparagraaf in het programmakkoord. Natuur&Milieuteam Zuid (NMTzuid) levert samen met een netwerk van actieve bewoners, vrijwilligers en andere organisaties een belangrijke bijdrage aan de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen.

Veel Amsterdammers werken graag mee de leefomgeving te vergroenen, individueel of collectief. Daar hebben Amsterdammers soms ondersteuning bij nodig. We delen graag onze expertise en ervaring want:

- Groen vermindert de kans op wateroverlast
- Groen vangt fijnstof af, produceert zuurstof en helpt tegen luchtvervuiling
- Groen verkoelt de stad in de zomer
- Groen draagt bij aan een betere gezondheid en een hoger welzijn
- Groen draagt bij aan sociale cohesie
- Groen zorgt voor biodiversiteit
- Stadsgroen in Amsterdam is mogelijk meer waard dan woningbouw
<https://www.wur.nl/nl/nieuws/Stadsgroen-Amsterdam-mogelijk-meer-waard-dan-woningbouw.htm>

Op verschillende plekken in de Agenda Groen wordt het team genoemd als voorbeeld voor de hele stad. In december ontvingen we de ambtelijke evaluatie over de inzet van de Groen in de Buurt middelen voor de stad Amsterdam (amendement Bosman) over de jaren 2018 en 2019. We zijn niet betrokken bij het opstellen van deze evaluatie,

De evaluatie behelst een globale inventarisatie van de activiteiten die stedelijk plaats hebben gevonden. Er zijn geen criteria bepaald of vergelijkingen gemaakt met deze ruwe gegevens. In feite is het een eerste inventarisatie en geen evaluatie.

Toch heeft het college van BenW aanleiding gezien een nieuw verdeelbesluit te nemen waarbij de middelen gelijk worden verdeeld over de stadsdelen. Dat geeft vanaf 2021 grote problemen voor stadsdeel Zuid en het

NMT werk. Gelukkig heeft de gemeenteraad een motie aangenomen waarin zij de wethouder oproept samen met stadsdeel en NMTs te zoeken naar een oplossing. De eerste gesprekken zijn momenteel gaande.

Sinds eind 2018 zijn we gehuisvest op de tweede verdieping in het Huis van de Wijk De Pijp in de Tweede van der Helststraat. Een achteruitgang vergeleken met onze laagdrempelige en zichtbare vorige locatie aan de Gerard Doustraat waar we door huurverhoging niet kunnen terug kunnen keren. We hebben uiteraard het Huis van de Wijk vergroend, in de binnentuin en aan de straatzijde met de geveltuinen.

Het werk van NMTzuid draagt specifiek bij aan de *vergroening* van de Gemeente Amsterdam door:

- Vergroenen van de buurten via bewoners initiatieven en ondersteuning geven aan initiatieven voor de aanleg van moes-, kruiden-, pluk-, boom- en geveltuinen.
- De kwaliteit van buurtgroen verhogen door kennisvermeerdering, biodiversiteit en aandacht voor bodemverbetering.
- Initiatieven voor stadslandbouw en moestuinen helpen door ze wegwijs te maken in de regelgeving en samen met de gemeente nieuwe locaties te vinden.
- Bundelen van kennis en kunde over vormen van medebeheer.
- Feedback geven aan de gemeente, uit de praktijk, welke regelgeving belemmerend werkt voor groene investeringen.
- De economische waardering van groen onder de aandacht te brengen, dit is belangrijk voor Amsterdam.
- Initiatieven voor biodiversiteit en een goed leefmilieu voor bijen te stimuleren.

Het werk van NMTzuid draagt specifiek bij aan een *duurzamer* Amsterdam door:

- Een regenbestendige stad: door het activeren van bewoners en ondernemers om water te bergen op diverse manieren.
- Groene gevels en daken: we zijn een aanspreekpunt voor duurzame vraagstukken. We leggen regels en procedures uit en denken actief mee over de uitvoering.

Het werk van NMTzuid draagt specifiek bij aan een sterke *sociale cohesie* in de buurt. Groenprojecten zijn hiervoor een uitstekend middel en helpen de bewoners onderlinge contacten te leggen door:

- Tegengaan van vereenzaming.
- Bewoners voelen zich hier door prettiger en veiliger en waarderen hun buurt hoger.

Het werk van NMTzuid draagt specifiek bij aan de *democratisering* van de stad door:

- Helpen van bewoners om grotere zeggenschap te krijgen over hun directe omgeving.
- Bewoners en ondernemers te betrekken bij het maken van nieuw beleid.

Deze subsidieaanvraag betreft het werk van Natuur&Milieuteam Zuid, onderdeel van Wijkcentrum De Pijp. We hebben een indeling gemaakt op 3 onderdelen:

1. Voortzetting van activiteiten: beschrijving en prestaties
2. Vernieuwing of nieuw
3. Netwerk bewoners en partners

Onder elk onderdeel wordt aangegeven wat de prestaties zijn.

1. Voortzetting van activiteiten - beschrijving

Succesvolle activiteiten van NMTzuid/Wijkcentrum De Pijp, die werden voortgezet in 2019, zijn het begeleiden van goed lopende groene bewonersinitiatieven in De Pijp, Rivierenbuurt en Buitenveldert. Hierbij zijn – naar aller tevredenheid – honderden bewoners betrokken en zullen nieuwe bewoners aangetrokken worden. In aansluiting hierop krijgt het stadsdeel aanvragen van bewoners over het medebeheer van groen in de buurt. Advies haalbaarheid en draagvlak wordt snel en efficiënt gegeven door medewerkers van NMTzuid.

Het begeleiden van bewonersinitiatieven, opleiden en adviseren van bewoners vindt het hele jaar plaats en sluit aan bij het Coalitieakkoord 2018, de Agenda Groen en amendement Groen in de Buurt. Afhankelijk van de vraag wordt kortdurend of intensief met bewoners en ondernemers samengewerkt. De continuïteit van het project moet zo goed mogelijk zijn gewaarborgd. Dat geldt ook voor verschillende vrijwilligersgroepen die het medebeheer van een deel van de openbare ruimte op zich nemen. We blijven altijd bereikbaar. Jaarlijks weten meer dan 500 bewoners ons te vinden en adviseren wij over tal van groen gerelateerde onderwerpen. Van boomvragen tot mensen die met burensamen een groen initiatief willen indienen.

Geveltuinen hebben een vaste waarde in ons werk en in de stad. Dit onderwerp biedt tal van mogelijkheden bij het vermeerderen van groen in de buurt. Ze bergen water, verhogen de biodiversiteit, kunnen groene gevels een goede bodem bieden. Ze zijn heel belangrijk bij de groene aanblik van de straat. Ook in 2019 zetten wij ons in voor meer geveltuinen in Amsterdam Zuid. We willen samen met de gemeente ook graag een slag maken in de verhoging van de kwaliteit van deze geveltuinen. De schouw van geveltuinen in de Rivierenbuurt (hierover meer onder 2.) is hier een voorbeeld van. We gaan in 2020 graag in gesprek over verdere verbetering van de procedures.

Dit geldt ook voor **boomtuinen**. Boomtuinen zijn een goed voorbeeld van openbare ruimte die vergroend en verbeterd kan worden door bewoners zelf, in samenwerking met de gemeente. De afgelopen jaren is er wisselend beleid geweest over het beheer van boomtuinen door bewoners. Wij zetten ons graag in voor een duidelijk beleid wat goed te communiceren is naar bewoners. Zodat iedereen weet wat een aanvraag inhoudt, wat de rechten en plichten van een aanvrager zijn en hoe de registratie gebeurt.

Sinds 21 jaar drijven er **180 watertuinen** in de Boerenwetering. Er is een actieve groep vrijwilligers uit de buurt die deze tuinen samen onderhouden. De afgelopen jaren heeft deze groep veel onder druk gestaan door de bouw van de Noord-Zuidlijn en de Albert Cuypgarage. De rust is inmiddels weergekeerd, maar er zijn wel spanningen m.b.t. de schade die door rondvaartboten van 't Smidtje wordt veroorzaakt. In 2019 zijn verdere gesprekken gevoerd met hen en de gebiedsbeheerder om de problemen op te lossen. De groep wordt door NMTzuid begeleid en ondersteund.

Jaarlijks organiseren wij een aantal terugkerende **workshops** om mensen te inspireren, kennis over te brengen en te activeren. Voorbeelden hiervan zijn geveltuinieren en snoeien. De terugkerende cursussen worden in principe kostendekkend georganiseerd. Cursussen die de afgelopen jaren veel aanmeldingen hadden en die we graag doorzetten in 2020 zijn bijvoorbeeld de vlinderworkshop, 'anatomie van de bloembol', boomtuin onderhoud en composteren. We willen extra inzetten op het thema bodem door verschillende thema cursussen aan te bieden die ook los te volgen zijn. Composteren is een populair item in de stad.

In 2020 gaan we in samenwerking met Rainproof door met een focus op **waterberging** in de stad. We maken bewoners bewust van regenbestendige maatregelen die zij zelf kunnen nemen. Al vanaf 2016 promoten en faciliteren wij regentonnen voor bewoners. In 2020 blijven we dit doen onder andere door weer een inkoopactie te organiseren, en wellicht ook een demonstratiemiddag.

De activiteiten in de diverse **parken**, het Amstelpark, Martin Luther Kingpark en Sarphatipark, behelzen het ondersteunen van de belangenverenigingen en hun medebeheer van het groen in de parken.

Vanzelfsprekend wordt bij al onze activiteiten ingezet op de verhoging van de **biodiversiteit** en wordt ook de koppeling gemaakt met de bodemkwaliteit, het gebruik van organische stoffen en dus de kwaliteit van de flora voor de bijen en vlinders in de stad.

Natuur&Milieuteam Zuid begeleidt ongeveer 65 **bestaande en nieuwe bewonersinitiatieven** in de wijken De Pijp, Rivierenbuurt en Buitenveldert. Deze begeleiding is per initiatief verschillend in frequentie en intensiviteit. Het ene project vraagt maandelijks een vast aantal uren praktische begeleiding en bij een ander project zijn wij op afroep betrokken. Bijvoorbeeld als er een waterpomp moet worden gerealiseerd, als er nieuwe vrijwilligers moeten worden geworven of als er advies nodig is over nieuwe beplanting. Daarnaast zijn er elk jaar nieuwe projecten die opstarten. In 2019 was NMTzuid betrokken bij de volgende nieuwe projecten:

- **Smaragdgroen**: Een groep van 12 bewoners en omwonenden van het Smaragdplein wilde het plantsoen transformeren tot een eetbare siertuin. NMTzuid begeleidde de groep intensief bij het indienen van de subsidieaanvraag en het vormgeven van het plantsoen. Voor dit project werken we samen met de gemeente, een landschapsarchitect, Amsterdam Rainproof, Eigen Haard en Combiwel – de welzijnsorganisatie die soms met groepen gebruik maakt van het plein. Begin oktober is de subsidie aanvraag goedgekeurd. Stadsdeel Zuid heeft de voorbereiding van het plantsoen eind oktober uitbesteed aan een hovenier en op 2 november heeft een flinke groep bewoners samen met NMTzuid de eetbare tuin aangeplant. Het wachten is nu nog op het tekenen van de medebeheerovereenkomst en het overleg hierover met de nieuwe gebiedsondersteuner. Er komt in de lente een officieel moment van opening met onthulling van het naambord. De groep heeft daarnaast nog een aanvraag lopen om antieke gevelstenen/ornamenten uit de opslag van de gemeente een nieuwe plek te mogen geven in de tuin. NMTzuid zal deze groep vanzelfsprekend blijven ondersteunen. .
- **Vergroenen van schoolplein Berlage Lyceum** door middel van nieuwe geveltuinen en boomtuinen op het schoolplein. Lange tijd bleef onduidelijk of de geveltuinen door de afdeling Stadswerken zouden kunnen worden aangelegd – gratis zoals bij bewoners. Toen duidelijk werd dat dat niet het geval was zou worden uitgezocht wat de kosten van aanleg zouden zijn wanneer die aan de school in rekening zouden worden gebracht. Ook dat bracht geen soelaas: na diverse mailtjes en telefoontjes bleek dat de afdeling deze aanleg sowieso niet zou kunnen doen.
- Op het **Dora Tamanaplein** zijn bewoners actief geweest bezig met plannen om het nieuwe aangelegde plein te vergroenen. Het plein is erg 'stenig'. NMTzuid heeft geholpen door praktisch advies te geven over mogelijke oplossingen voor meer groen en door specifieke informatie te geven over mogelijke beplanting. Na de zomer bleek dat er geen sprake hoeft te zijn van een bewonersinitiatief omdat de ontwerper en het projectteam zelf in gesprek zijn gegaan met bewoners en er gebruik gemaakt kan worden van projectgeld voor de wensen van de bewoners om het plein te vergroenen. Natuur&Milieuteam is bij een aantal gesprekken aanwezig geweest en heeft concrete adviezen gegeven over gevelbeplanting.
- Twee bewoners van de **Pastelstraat** raakten tijdens het onderhoud van hun zelf ingerichte boomtuintje aan de praat over de toestand van de middenstrook in deze straat, over het gebrek aan onderhoud en handhaving van bv fietsenoverlast. Een van de twee is al een paar jaar bezig om een dode boom (de afgezaagde stam staat er nog) te laten vervangen door een nieuwe. De andere bewoner blijft proberen om fietsen te weren uit het verwaarloosde speeltuintje. Het is een troosteloos stukje. De twee initiatiefnemers kwamen bij NMTzuid terecht voor advies. We hebben diverse gesprekken met hen gehad, overleg gevoerd met de gebiedsondersteuner en een bewonersbijeenkomst georganiseerd. Hieruit kwam het idee (*'de droom'*) de hele middensstrook te vergroenen en het gebruik van de diverse gebruiksruidtes voortaan duidelijker af te bakenen. 'Pastelgroen' zou betekenen dat er weer 6 lepen komen te staan, dat er een plekje voor jonge

kinderen is om te spelen en voor anderen om te zitten, elkaar te ontmoeten. De strook zou plantvakken kunnen krijgen, ook rondom de bomen. Op de kop van de strook, aan beide kanten, kan een plek zijn voor fietsenrekken. De 6 parkeerplaatsen willen de bewoners, die we tot nu toe gesproken hebben, het liefst laten vervallen, net als in de Frans Halsbuurt.

- Begin 2019 ontstond bij enkele bewoners van de **Eerste Jan van der Heijdenstraat** het idee om de bestaande boomtuintjes een upgrade te geven met houten boombakken. Niet alleen om verschillende de tuintjes in dezelfde stijl te krijgen maar ook om de planten en bomen beter te beschermen tegen het parkeren van fietsen etc. Aanvankelijk ging het om 5 bomen, maar door het enthousiasme van medebewoners in de straat is in juni een aanvraag gedaan voor 7 boombakken van hergebruikt hout (Stadshout). De subsidieaanvraag is goedgekeurd en op 6 oktober zijn de bakken van Stadshout geleverd. Al het hout was zoveel mogelijk op de werf van Stadshout gezaagd, geboord en geschroefd, zodat de aanwezige ploeg bewoners en andere belangstellenden de bakken in één dag in elkaar kon zetten en kon vullen met aarde en planten. Met circa 25 personen en flink doorwerken zijn op een regenachtige zondag alle bakken in elkaar gezet en beplant.
- De **Frans Hals Tuingroep** is een nieuw opgerichte groep die zich bezighoudt met het vergroenen van de Frans Halsbuurt in de vroegere parkeervakken. Wij hebben geadviseerd over de subsidieaanvraag en hebben meegewerkt aan het meer divers maken van de beplanting in vakken door planten te verplaatsen en bloembollen toe te voegen. Door de gemeente worden we ook betrokken bij dit project: we helpen vorm geven aan het adopteren van plantvakken door bewoners. Er is een herinrichtingsplan in de maak, waarvan de eerste concept ontwerpen niet aansloten bij wat de bewoners hadden gevraagd. Bewoners hebben gevraagd of wij wilden helpen bij het meer vergroenen en grotere biodiversiteit realiseren in hun buurt. Hiervoor is een groene inspiratie avond georganiseerd over vergroening en waterberging (presentatie Rainproof) voor en met de buurt op 13 november. De stadecoloog was vanwege een verzwikte enkel verhinderd en heeft op 27 november is alsnog een lezing over het verhogen van biodiversiteit in de stad gegeven. Begin volgend jaar wordt de volgende fase in het herinrichtingsplan het presenteren van de ontwerpen per straat.
- Op het **Henrick de Keijserplein** staan sinds 2018 twaalf grote bloembakken. Het was de bedoeling dat scholen uit de buurt, die ook veel gebruik maken van het plein, mee zouden helpen met het onderhoud aan de bakken (o.a. water geven in de zomer) en eventueel eetbare planten zouden neerzetten. Helaas hebben zij aangegeven dat ze er geen tijd meer voor hadden in het curriculum. Daarom hebben wij, samen met bewoners, fruitbomen, aardbeienplanten en bessenstruiken in die schoolbakken geplant. De overige 4 bakken worden al door de bewoners onderhouden.
- In maart kwam een aantal medewerkers uit de organisatie van de **Voedselbank in de Lutmastraat** naar ons toe met het verzoek om mee te denken over een groenere en meer klimaatbestendige inrichting van het binnenterrein. Het complex zou eind 2019 verbouwd gaan worden en de wens is om het plein zo groen en regenbestendig mogelijk in te richten. Hiertoe hebben we een ontwerp gemaakt en dit hebben we dit op 29 juni gepresenteerd aan de betrokkenen. Daarnaast hebben we een (snoei-)advies geschreven m.b.t. de acht volwassen bomen die op de erfgrans rondom het plein/opslagterrein staan. We waren bij diverse overleggen aanwezig. In de zomer hebben we een voorbeeldrek voor klimplanten geplaatst, met beplanting. Eind 2019 zijn de werkzaamheden aan de bebouwing zo goed als afgerond. Hopelijk zal in 2020 gestart kunnen worden met vergroening van het buitenterrein.
- In de **Tweede van der Helststraat** wilde een bewoonster, die zelf al jaren een boomtuin onderhoudt, een initiatief starten om meer boomtuinen te beplanten samen met burens. Daarvoor is geflyerd en zijn andere boomtuiniers op dat stuk benaderd om mee te doen. Daar is voldoende draagvlak uit gekomen om dit initiatief door te zetten. Wordt vervolgd.
- In 2019 hebben we geadviseerd over een bewonersinitiatief waarmee bewoners de **Nieuwerhoek** wilden vergroenen door 34 boomspiegels te beplanten. Alle burens hebben het initiatief ondertekend. Een kern van ruim bewoners gaan de tuintjes onderhouden. Er wordt nog gezocht naar een mogelijk voor waterberging (regentonnen) om de tuinen regenwater te kunnen geven. Ook wil men een buurtcompostbak realiseren in een later stadium.
- Een bewoner in de **Waalstraat** tussen Amstelkade en Churchillaan wil zijn straat graag vergroenen en zo mogelijk weer bomen terug in 3 boomvakken. De winkeliers zijn enthousiast en een aantal

bewoners wil meehelpen. Wordt vervolgd.

- Een bestaand plantsoen op de kop van de **Van der Boechorststraat** ging op de schop vanwege de aanleg van een warmtenet. De bewoonster, die dat plantsoen al jaren onderhield en vrijwilliger is bij Botanische Tuin Zuidas, heeft om advies gevraagd over wat er mogelijk was voor het herstel van het plantsoen. Samen met de gebiedsondersteuner zijn we gaan kijken. We hebben geadviseerd over beplanting en aanleg en geholpen bij het aanvragen van budget. De aannemer heeft ook een bedragje betaald voor herplant. Uiteindelijk haakten er nog meer bewoners aan en zijn in totaal vier plantsoenen in medebeheer genomen als een soort Groene Poort naar de Boechorststraat. Vanwege wat onbegrip in de buurt heeft NMTzuid speciaal voor deze plantsoenen metalen Groen in de Buurt bordjes laten maken om aan de buurt duidelijk te maken dat het een bewonersinitiatief is dat ondersteund wordt door Stadsdeel Zuid en NMTzuid.
- Verderop in de **Van der Boechorststraat** raakten twee bewoonsters geïnspireerd door dit initiatief en zijn er zelf ook een initiatief gestart voor het in medebeheer nemen van 2 plantsoenen rondom hun huis. Ook zij krijgen Groen in de Buurt bordjes van ons.
- De winkeliersvereniging in de Rijnstraat heeft ons gevraagd om een advies voor een **groenere Rijnstraat**. Dat heeft geresulteerd in meer plantenbakken voor de winkels.
- We hebben bewoners geholpen met een initiatief in de **Almstraat**. Uiteindelijk heeft het stadsdeel op verzoek van de bewoners het beheer weer op zich genomen en hoefde er geen subsidie aangevraagd te worden voor een nieuw bewonersinitiatief.
- Een VVE in Buitenveldert hofje **Oldengarde** wil het hofje vergroenen met boomtuinen en stoeptuinen. Wij adviseren en begeleiden. Na een voorbespreking en een eerste bewonersavond zou de VVE een aantal zaken uitzoeken. Dat is nog niet gebeurd.
- Een al lang bestaand project in de **Korte Tolstraat** wordt overgenomen door andere bewoners, omdat de oude initiatiefnemer het fysiek niet meer aan kan. NMTzuid heeft geholpen met het vinden van draagvlak en overdracht van groenkennis.
- In de **Vechtstraat** tussen Vrijheidslaan en Amstelkade willen inmiddels 8 bewoners boomtuinen gaan inplanten en onderhouden. Bij elkaar zijn dat er ruim twintig. We zijn een paar keer bij elkaar geweest voor een plan van aanpak. We hebben samen de situatie bekeken en mogelijkheden doorgenomen. Er is een flyer verspreid om meer medestanders te werven. Een volgende flyer is begin juli verspreid om nog meer steunbetuigingen op te halen. Een bewonersinitiatief voor beplanting van 12 boomtuinen, hekjes en gereedschap is ingediend en nu in behandeling (**ge Gund in 2020**). Een tweede bewonersinitiatief voor **het groene Vechthofje** is in de maak voor 9 andere boomtuinen.
- In de **Kribbestraat** wilde een bewoonster de bomen aan een kant van de straat terug. Er is vorig jaar geflyerd voor meer draagvlak. Een groepje bewoners is nu aan het proberen om de straat opnieuw ingericht te krijgen om behalve bomen, ook parkeervakken te veranderen en meer fietsparkeerruimte te creëren. Samen met de bewoners hebben we samenwerking gezocht met een gebiedsmakelaar, omdat hier veel afdelingen van de gemeente aan mee moeten werken. Vanuit de gemeente zijn de signalen positief over de wensen van de bewoners. Inschatting is wel dat het een meerjarig project wordt. Op korte termijn is er geen zicht op een herinrichting, dus volgend jaar gaan we samen met gebiedsmakelaar en bewoners werken aan vergroening via een bewonersinitiatief.
- Het bestaande moestuinproject in de **Peelstraat** wil uitbreiden en nieuwe bakken. We helpen bij het vinden van nieuwe deelnemers en draagvlak in de buurt én het aanvragen van subsidie. Er zijn gesprekken geweest met de eigenaar van het pand. Dat wordt binnenkort gerenoveerd. De vraag is of het terrein van de moestuin nodig is voor die renovatie. Afhankelijk daarvan wordt er een plan gemaakt.
- In de **Molenbeekstraat** is een plantsoen opnieuw ingericht. Dat was aanleiding voor een paar bewoners om te kijken of dit niet bijvriendelijker kon. In eerste instantie wilde het stadsdeel daar graag aan meewerken. In tweede instantie is het plantsoen ingeplant, zonder overleg met de bewoners over bijvriendelijk groen. Maar de bewoners denken er toch over om een initiatief in te

dienen voor andere beplanting en medebeheer. Loopt nog.

- In de **Noordbrabantstraat** zijn 6 verhoogde borders met 'gemeentegroen'. Vorig jaar wilde het stadsdeel daar samen met 4 bewoners een andere beplanting in medebeheer gaan doen, want er waren extra gelden. In tweede instantie bleek het budget op te zijn. NMTzuid probeert samen met de beheerder van Eigen Haard aldaar of we het zelf rond kunnen krijgen. Heeft wat vertraging opgelopen door ziekte van de beheerder. Er heeft zich recent nog een geïnteresseerde bewoner aangemeld. Eigen Haard ziet nu af van het project vanwege beperkte uren in de organisatie voor dit soort projecten.
- In het zuidelijk deel van de **Hunzestraat** willen bewoners, geïnspireerd door de boomtuinen van de Hunzestraat noord, ook hun straat vergroenen. We hebben de initiatiefneemster geholpen om meer medestanders te vinden met een flyer voor opstarten van het project. Samen met nu 5 actieve bewoners zijn we bij elkaar gekomen om te kijken wat er gewenst en mogelijk is. Er wordt nu nogmaals geflyerd door twee jonge bewoners en deur-aan-deur aangebeld voor steunbetuigingen. De gebiedsmakelaar heeft dit project samen met de Kribbestraat voorgelegd voor herinrichting. De noodzaak voor de Hunzestraat was groter (verkeersveiligheid) en er wordt binnen de gemeente gezocht naar financiering.
- Wat uitgegroeid is tot een buurttuinencomplex tussen de flats Nijenburg en Egelenburg in Buitenveldert, is in maart 2017 begonnen met de aanleg van **buurttuin Egelenburg**. Daarna kwam **Soetbloem** (bijen-en vlindertuin) en vorig jaar is 'Soetbloem' uitgebreid met **'Soetkruid'** en een waterpomp. Dit jaar is een aanvraag ingediend en gehonoreerd voor versterking en verbinding van de drie buurttuinen door middel van een directe (halfverharde) verbinding tussen de tuinen (te berijden met kinderwagen of rollator), het aanleggen van een halfverharding rond de pomp (zodat het verspilde water weg kan zakken zonder dat het een moeras wordt), maken van een tweede tuinpoort in de heg van buurttuin Egelenburg in het verlengde van de verbinding en het plaatsen van een bank (nu met uitzicht – op buurttuin Egelenburg) op een halfverharding naast het grasveld. Door de te gebruiken materialen (schelpenklei, bamboe, boomschors, net als al bij buurttuin Egelenburg) ontstaat ook voor het oog meer een eenheid tussen de twee tuinen.

1. Voortzetting van activiteiten – prestaties:

- **74 nieuwe geveltuinen en stimuleren onderhoud van geveltuinen i.o. met stadsdeel Zuid:**

In 2019 zijn 74 nieuwe geveltuinen aangevraagd. Bij verzoeken om geveltuinen te verwijderen hebben we 4 verzoeken kunnen tegenhouden door adoptie te adviseren en/of tips te geven wat betreft het onderhoud. Ook hebben we gezorgd voor adoptie van planten uit geveltuinen die toch verwijderd moesten worden; dit waren 4 hele tuinen en 3 halve tuinen. We hebben een 'procesbeschrijving' m.b.t. het aanvragen van gevel- en boomtuinen geschreven waarin we de huidige systematiek beschrijven en voorstellen doen voor verbetering. Dit stuk wacht nog op bespreking met de betrokken ambtenaren. De aanleg van de geveltuinen is dit jaar met grote vertraging uitgevoerd vanwege personeelstekort bij Stadswerken. De gemiddelde tijd tot aanleg is opgelopen tot 4 maanden. Door verdergaande centralisatie afgelopen jaar is de rol van het NMT tussen bewoners en gemeente lastiger geworden. De eerder gemaakte afspraken tussen Stadsdeel Zuid over de aanvraag en aanleg van geveltuinen lijken niet meer uitvoerbaar. In 2020 gaan wij hier graag over in gesprek met Stadswerken en Stadsdeel Zuid over hoe en op welke wijze we de procedure werkbaar kunnen houden, ondanks de centrale aanpak van Gemeente Amsterdam.

- **Makkelijke geveltuin in 7 stappen**

Het onderzoek naar een goede formule voor een makkelijke geveltuin in 2017 en 2018 heeft geresulteerd in een informatiepagina: Makkelijke geveltuin in 7 stappen. Daarin wordt inzichtelijk gemaakt wat er nodig is voor een goede gezonde en waterbergende geveltuin met een hoge biodiversiteit.

Op het huidige adres van NMTzuid zijn geveltuinen aangelegd volgens deze formule, ter demonstratie en inspiratie, met een zeer bevredigend resultaat. Tevens is in een van de geveltuinen

een van de klimmuren voor klimplanten neergezet als voorbeeldmodel om huurders te stimuleren om hun muren op een makkelijke manier te vergroenen.

- **50 nieuwe boomtuinen en in overleg met Stadsdeel Zuid een nieuwe regeling**
15 nieuwe boomtuinen zijn aangevraagd door individuele bewoners. Daarnaast overleg met en advies aan diverse bewoners om samen, in een straat, een serie boomtuinen te adopteren.

- **380 bewoners opgeleid via cursussen/activiteiten.**

De volgende cursussen zijn in 2019 georganiseerd:

17 januari, Bomeninfo avond met Hans Kaljee, 40 deelnemers
31 januari, water-demo-workshop Open Inloop Huis van de Wijk de Pijp, 12 deelnemers
8 maart, 6 april en 12 april snoeiworkshops met resp. 8, 8 en 9 cursisten
30 maart composteren, 27 cursisten (2 groepen)
18 april geveltuinworkshop, 8 cursisten
22 mei workshop fotograferen met je smartphone, 7 deelnemers en 3 teamleden
28 mei, informatiebijeenkomst groene parels Rivierenbuurt, 5 deelnemers
29 mei vlinderworkshop, 23 deelnemers
8 juni inplanten nieuwe watertuinen, 10 deelnemers
29 juni snoeiworkshop, 10 cursisten
16 juli excursie plukbos Wittenburg voor Smaragdgroen deelnemers, 6 deelnemers
31 augustus excursie naar pluktuin Noordoogst met Smaragdgroen, 6 deelnemers
12 september deelgenomen aan G250, 25 deelnemende bewoners bij onze groen groep
24 september evaluatie groene parel project en kiezen winnaar, 6 deelnemers
1 oktober, uitreiking groene parel Rivierenbuurt 2019, 10 deelnemers
6 oktober boombakken initiatief, in elkaar zetten bakken en beplanten, 25 deelnemers
22 oktober, 29 oktober en 5 november bodemlezingen Marc Siepman, totaal 105 deelnemers
27 november lezing stadsecoloog Florinda Nieuwenhuis 30 deelnemers

Totaal aantal cursisten/deelnemers: 380

- **Vraagbaak voor 500 bewoners en hen wegwijs te maken in groenmogelijkheden in de buurt en het bomenridders loket.**

In 2019 kregen we vooral vragen over geveltuinten en boomtuinen. Er is op gemeentelijk niveau één en ander veranderd in de procedure, het is er niet duidelijker op geworden voor de bewoners, dit merken wij. In de eerste helft van 2019 kwamen ook diverse vragen binnen over het verband tussen geveltuinten en ratten-overlast. We hebben bewoners kunnen adviseren door navraag te doen bij de afdeling ongediertebestrijding van de GGD. Vragen over kapvergunningen en het voorkomen van het (illegaal) kappen van bomen komen wekelijks voor dit jaar. Wij geven advies over de procedure, hoe draagvlak te vinden in de buurt en advies over de haalbaarheid van bezwaar. Verder zijn er erg veel vergaderverzoeken van groenorganisaties uit andere stadsdelen of gemeenten die willen weten hoe Natuur&Milieuteam Zuid dingen aanpakt en oppakt.

Voorbeelden van andere vragen zijn: welke planten zijn geschikt voor een boomspiegel, hoe start ik een bewonersinitiatief met mijn burens, waar kan ik aan de slag als vrijwilliger, wanneer begint het officiële broedseizoen enzovoort. Er komen er regelmatig verzoeken binnen van bewoners die een project willen starten en daarvan voor ons netwerk gebruik willen maken.

- **Onderhouden van watertuinen in de Boerenwetering**

Resultaat 2019: 180 goed onderhouden watertuinen en 12 werkbeurten (iedere eerste zaterdag van de maand). Begin juni zijn er 12 oude watertuinen verwijderd en 10 nieuwe watertuinen ingeplant en te water gelaten. Daarnaast zijn de 4 wilgentenen voorzetoeveren aangelegd bij de Brandweerbrug ingeplant door de vrijwilligers. De voorzetoeveren bestaan al jaren maar moesten wijken voor eerdere werkzaamheden aan de Brandweerbrug. na de werkzaamheden zouden ze weer in ere hersteld worden en dat is nu gebeurd. Voorzetoeveren zijn een moerassige habitat voor allerlei vissen, vogels en planten. Op deze dag waren er 10 vrijwilligers en 3 beroepskrachten aanwezig om te helpen. Het

onderhoud van de watertuinen gebeurt met een vaste kern van 15 tot 20 vrijwilligers. Dankzij aandacht in diverse media (Trouw, De Echo) en aanwezigheid op de Natuur&Milieumarkt hebben zich ook zo'n 10 nieuwe vrijwilligers aangemeld. We namen dit voorjaar ook afscheid van een zeer betrokken vrijwilliger – na 18 jaar trouwe dienst. Er zijn diverse gesprekken gevoerd met betrokken partijen in de Boerenwetering waaronder Waternet, Stadsdeel Zuid, de aannemer van de Albert Cuyppgarage (Max Bögl), het gemeentelijke ingenieursbureau en Ymere. De bevestiging aan de plaatsing van de drijvende gele boeien heeft tot discussie geleid tussen de gemeente, Waternet, de vrijwilligers en Max Bögl. De opgeleverde situatie is voor ons verre van ideaal, maar zal verder niet meer worden aangepast. De gemeente is opdrachtgever en die heeft hierover besloten. Natuur&Milieuteam Zuid is al 21 jaar vertegenwoordiger van de bewoners/vrijwilligers en namens hen gesprekspartner voor gemeente, garage aannemer en andere partijen. Daarnaast is er overleg met de rondvaart-ondernemer in de Boerenwetering, die regelmatig voor schade aan de watertuinen zorgt ('t Smidtje).

Een erg leuke en bijzondere bijeenkomst dit jaar was dat premier Mark Rutte onze vrijwilligers heeft uitgenodigd en ontmoet in het Catshuis in Den Haag! Hij had gehoord over het mooie project en wilde kennismaken met 2 van de vrijwilligers die hun omgeving vergroenen.

- **Stimuleren en vergroten van biodiversiteit in alle groenprojecten.** Standaard in al onze adviezen is om biologische en inheemse beplanting te gebruiken omdat deze het beste aansluit bij de behoeftes van onze inheemse insecten, vogels etc en de biodiversiteit vergroot.
- **Ondersteunen van Vrienden van het Amstelpark/Martin Luther Kingpark en Vereniging Sarphatipark.** NMTzuid helpt de Vereniging Vrienden van het Amstelpark mee om het Zomerfeest in september te organiseren in het Amstelpark. Wij staan daar zelf met een informatiekraam, geven workshops en nodigen andere groene organisaties uit om deel te nemen. NMTzuid is bij een deel van de bestuursvergaderingen aanwezig. De andere verenigingen worden met pr ondersteund. In het Sarphatipark is samen met de Vereniging Sarphatipark, Stadsdeel Zuid, Groen Gemaal en Wijkcentrum De Pijp een aanzet gedaan om het medebeheer in het park uit te breiden. Op een informatieavond hebben we verschillende manieren van meehelpen in het groen gepresenteerd aan een volle zaal. Presentaties over het park van de ontwerpers werden gevolgd door een presentatie van de Natuurwerkgroep Flevopark over hoe zijn hun park medebeheren. Daarna werden 3 manieren van vrijwilligerswerk voorgesteld. De eerste is wekelijks onderhoud aan het groen rondom het Monument van Sarphati begeleid voor een groenambtenaar. De tweede mogelijkheid is meedoen op het Groen Gemaal met de bestaande vrijwilligersploeg die planten kweekt en ruilt, maar ook diverse speciale beplantingen onderhoudt. De derde mogelijkheid is om frequent een klusdag te doen, die wordt ingeleid door een workshop. B.v. snoeien, zeisen, aanplanten etc. Dit wordt door de Vereniging samen met NMTzuid opgezet. Er hebben zich 25 nieuwe bewoners aangemeld. Dit alles gaat in 2020 van start.
- **Regentonnen inkoopactie.** Natuur&Milieuteam Zuid is in 2019 een inkoopactie gestart. Net als vorige jaren deden we dit in samenwerking met Tonnellerie den Oude uit Soest. Deze inkoopactie hield in dat men met 10% korting een regenton kon aankopen en de actie liep vanaf 22 april tot en met 31 mei. In samenwerking met Amsterdam Rainproof is deze actie verlengd tot 15 juli. Ook heeft Rainproof een extra korting aangeboden op tonnen en accessoires van 10% wat samen een korting van 20% betekent. Er heeft hierover afstemming plaatsgevonden met SOOZ/Groene Buurten. Zij zijn na ons dezelfde inkoopactie begonnen. 35 bewoners van Amsterdam hebben zich via Natuur&Milieuteam Zuid hiervoor aangemeld. Uiteindelijk zijn er 6 regentonnen verkocht met onze actiecode. Daarvan hebben we er eentje zelf aangesloten bij een bewoner in De Pijp samen met een vrijwilliger. Andere stadsdelen zoals Centrum en Nieuw-West hebben onze aanpak gekopieerd, daar worden nu ook inkoopacties gedaan met regentonnen in combinatie met uitleg over de installatie en vereiste toestemming van VvE/Woningbouwcorporatie.

2. Vernieuwd en nieuw

In de afgelopen jaren is gebleken hoeveel behoefte er is aan manieren om de beperkte ruimte in de stad de vergroenen. Het belang van dat groen voor de leefbaarheid, biodiversiteit, luchtkwaliteit en waterberging is in allerlei publicaties aangetoond zoals het Grote Groenonderzoek 2018 van de Gemeente Amsterdam. Daaruit blijkt hoeveel belang bewoners hechten aan klein groen in hun directe omgeving.

Het belang van verticaal groen in een stedelijke omgeving waar niet veel ruimte is, moge duidelijk zijn. Wij hebben dit gestimuleerd door het ontwikkelen en demonstreren van een klimrek voor verticaal groen in geveltuinen. Deze is bij onze eigen locatie als voorbeeldmodel gebouwd en op 9 andere locaties in de openbare ruimte. Met name geeft het klimrek mogelijkheden voor huurders om hun gevel te vergroenen, zonder dat hun verhuurder toestemming hoeft te geven. Het is op meerdere plekken toepasbaar, niet alleen in geveltuinen.

We wilden een stoeptuinenproject starten, in samenwerking met Rainproof en !WOON, om samen met bewoners een of meerdere stoepen in de Rivierenbuurt te vergroenen met langwerpige tuinen zoals bijvoorbeeld in de Alblasstraat. De stoeptuin zorgt voor een vergroting van het waterbergend vermogen en kan zo mogelijk aangesloten worden op de regenpijpen van de huizen via gootjes. In 2019 is het nog niet gelukt om dit nieuwe fenomeen uitgevoerd te krijgen.

Tegelijk met de voortzetting van de inkoopactie voor regentonnen hebben we ook een nieuwe inkoopactie gestart voor compostvaten samen met de handelsonderneming Tuitel. Via ons konden geïnteresseerden een kortingscode opvragen waarmee ze 5% korting kregen op een vat inclusief gratis verzending. Dit is 23 keer opgevraagd. Dit gaat wel om high-end compostvaten voor gevorderden. Mogelijk dat we volgend jaar kijken naar een goedkopere laagdrempelige versie voor beginners.

Er is in het seizoen een wekelijks compost telefonisch spreekuur en een maandelijks inloopspreekuur gestart. Mensen konden daar met hun vragen binnenlopen en ze stellen aan compostmeester Toos. Daarnaast hebben we op onze website een Compostloket gemaakt waar vragen kunnen worden gesteld. Dit doen we met behulp van de in 2017 en 2018 opgeleide compostmeesters en het bestaande digitale compostnetwerk. De tot nu toe 15 antwoorden zijn op het loket gepubliceerd. Een vrijwilliger heeft voor ons een compostloketlogo gemaakt.

Het belang van een goede bodemkwaliteit wordt als thema neergezet door middel van diverse cursussen en meerdere film-discussieavonden.

De proef met kunstgras rond afvalcontainers is in meerdere steden geslaagd, er wordt minder of geen afval meer naast de containers geplaatst. Wijkcentrum De Pijp en De Schone Pijp wilden de plateaus rondom afvalcontainers echt vergroenen met een tuin in een opgebouwde bak. NMT zou bewoners werven en ondersteunen bij het adopteren van zo'n containertuin. Er is draagvlak gevonden bij de Gemeente voor dit project. In de Hemonybuurt zal een pilot gestart worden. Onduidelijk is of ons team nog betrokken wordt door de Gemeente Amsterdam.

Prestaties

- **10 klimrekken helpen realiseren ten behoeve van verticaal groen.**

In 2019 hebben we tien klimwanden van betongaas, bevestigd aan bamboe palen, geplaatst. Voorbeelden van plekken waar ze zijn neergezet: het Huis van de Wijk de Pijp, voor een kantoor van Woningstichting Eigen Haard in Buitenveldert, de Voedselbank aan de Lutmastraat en bij diverse particulieren in de Pijp. Aan de rekken hangt een geplastificeerde flyer met informatie over NMTzuid en over dit specifieke concept.

- **10 stoeptuinen helpen aanleggen ten behoeve van waterberging.**

Stoeptuinen: het idee om hier mee aan de slag te gaan is bij diverse betrokken ambtenaren positief ontvangen. Ook de gebiedsbeheerder en de gebiedsmakelaar waren enthousiast. Ontwerp avonden georganiseerd door de gemeente over herinrichting van delen van de Rivierenbuurt, waar dit onderwerp besproken zou worden, gingen helaas niet door. Afsproken is dat NMTzuid op de

hoogte wordt gehouden van de voortgang. In Buitenveldert en de Rivierenbuurt zijn twee straatprojecten in ontwikkeling waar stoeptuinen in de aanvraag komen. Ook op het Dora Tamanaplein zijn plannen een stoeptuin te realiseren. In de Frans Halsbuurt zijn bewoners actief met het tuinieren in nieuwe tuinen op de stoep in afwachting van de herstructurering van een buurt met minder parkeerplaatsen en meer groen.

- **25 compostvaten helpen verspreiden.** Bij het voorbereidend onderzoek voor het opzetten van een inkoopactie van compostvaten hebben we ontdekt dat de gangbare, goedkope compostvaten nogal arbeidsintensief zijn. We vonden een kwalitatief goed vat dat weinig werk kost omdat er een speciale constructie in zit die zuurstof toevoegt aan de compost. We hebben er voor gekozen om dit vat in een inkoopactie aan te bieden, en de leverancier is op onze Natuur&Milieumarkt geweest om zijn producten te demonstreren. Tot nu toe hebben 23 mensen de kortingscode opgevraagd. Hoeveel er uiteindelijk zijn verkocht vanwege de hoge prijs (220,-) weten we niet. We zijn ons aan het beraden of we ook een aparte actie met een goedkope vat zullen opzetten. We gaan er in ieder geval van uit dat er dit jaar geen 25 exemplaren van deze Aerobin verkocht zijn.
- **4 Bodemcursussen en 2 filmdiscussieavonden.**

Er is een filmdiscussieavond georganiseerd in januari. De film Amsterdam Wildlife werd getoond en de maker en oud stadsecoloog Martin Melchers was aanwezig om vragen te beantwoorden van de 44 bezoekers.

Voor de compostmeesters, die in 2017 en 2018 hun opleiding hebben afgerond, hebben we op 30 maart een 'terugkomdag' georganiseerd waarbij de Vlaamse deskundige Roger van der Maelen aan 13 cursisten zijn kennis overdroeg en hun vragen beantwoordde.

Het belang van een goede bodemkwaliteit wordt als thema neergezet door middel van 3 lezingen van Humist Marc Siepman op 22 oktober, 29 oktober en 5 november. De avonden vonden plaats in De Volkskamer en werden druk bezocht.
- **Compostspreekuur en compostloket**

In de loop van het eerste half jaar is een compostspreekuur opgezet, waarvoor we als vraagbaak een ervaren hovenier en compostmeester, Toos Tuin, bereid hebben gevonden vragen van bewoners te beantwoorden. Zij is wekelijks op donderdagavond telefonisch te bereiken en één maal per maand is ze op kantoor aanwezig voor mensen die liever een 'live' gesprek hebben of zaken gedemonstreerd willen zien – er zijn diverse compostplekken in de tuin van ons gebouw. Daarnaast is gestart met het compostloket – een online plek waar vragen gesteld kunnen worden en eerdere antwoorden en FAQ's terug te vinden zijn. Tussen juni en oktober ('compostseizoen') hebben zo'n 25 mensen gebeld, of ze zijn langsgesproken op het spreekuur.
- **10 containertuinen geadopteerd.**

Momenteel staat op de stem van Zuid een oproep om te stemmen om het project containertuinen te realiseren in Amsterdam Zuid. Deze tuinen zijn nog niet gerealiseerd. Wij helpen graag mee met het invullen van deze containertuinen zodra dit kan.

<https://stemvanzuid.amsterdam.nl/plan/35>.

3. Netwerk bewoners en partners

Bij de uitvoering van ons groene werk is ons netwerk de basis waar alles om draait, waar alles mee begint. In 1993 is het natuur- en milieuwerk ontstaan als werkgroep bij Wijkcentrum De Pijp, opgezet door en voor bewoners. In 26 jaar is het gegroeid tot waar we nu zijn. Een solide netwerk met bewoners maar ook met ondernemers en andere partners is van belang voor de uitvoering van het vergroenen van de stad.

Door in te zetten op het goed, efficiënt en kwalitatief geven van informatie wordt het netwerk geïnformeerd, versterkt en gestimuleerd. En ontstaan nieuwe netwerken en nieuwe broedplaatsen. Bestaande initiatieven worden gedeeld, uitgebreid of opnieuw gestart in een andere straat of op een andere plek.

Het activeren van (nieuwe) bewoners doen wij met behulp van veel mondelinge communicatie, spreekuren, (netwerk)bijeenkomsten, nieuwsbrieven, sociale media en de website. Bewoners horen, lezen en zien wat de

mogelijkheden zijn om zelf aan de slag te gaan met het verbeteren van het groen, wat er met regenwater kan en hoe je zelf een bijdrage kunt leveren aan een duurzame stad. Mensen willen graag iets doen maar weten vaak niet hoe en waar te beginnen. Vrijwilligers die een bijdrage aan de stad geven worden bereikt via mond tot mond reclame, maar ook via diverse Pr-activiteiten.

Prestaties

- **12 nieuwsbrieven (via mail)** naar 2350 geïnteresseerden.
- **Tenminste 500 bewoners goed geïnformeerd.**
In het eerste hoofdstuk 'voortzetting van activiteiten' staan de veelvoorkomende bewonersvragen geformuleerd. We houden wekelijks een spreekuur op de donderdagmiddag waarop bewoners langskomen met ideeën voor nieuwe projecten en initiatieven. Via info@nmtzuid.nl, info@bomenridders.nl, info@buurtboomtuin.nl, onze social media en persoonlijke mailadressen komen dagelijks vele vragen binnen. Via onze websites en verschillende pagina's beantwoorden wij vragen. Voorbeelden zijn Buurtgroen020, bomenloket en compostloket. In het voorjaar en najaar komen de meeste vragen binnen.
- **Bekendheid en vindbaarheid van NMTzuid vergroten.**
Websites (3 stuks), Twitter (4 accounts), Facebook (3 accounts) en Instagram (2 accounts) worden dagelijks organisch en met advertenties ingezet om informatie te verspreiden, daarmee bereiken we duizenden mensen. We gebruiken Google Analytics om zo vindbaar mogelijk te zijn.
- **1 netwerkbijeenkomst voor 70 actieve vrijwilligers.**
De eerste netwerkbijeenkomst voor actieve vrijwilligers was op donderdag 25 juli, een snikhete middag in het Henrick de Keijsergebouw. Desondanks waren er zeker 70 actieve vrijwilligers. We hebben een Natuur&Milieu quiz georganiseerd. Er zijn vijf pitches gehouden door bewoners met ideeën en projecten die ze onder de aandacht hebben gebracht. Deze netwerkbijeenkomsten zijn voor de vrijwilligers ontzettend belangrijk geïnspireerd te raken, om nieuwe betrokkenen te vinden bij projecten, samen te werken en binding te houden met de buurt. De traditionele winterbijeenkomst is naar begin 2020 uitgesteld, vanwege de subsidieperikelen en een vacature.
- **1 groenmarkt met 1500 bezoekers.**
Op maandag 22 april, Tweede Paasdag, hebben wij in het Sarphatipark voor de 26e keer de Natuur&Milieumarkt georganiseerd. Er waren 33 deelnemende organisaties aanwezig, van lokale bewonersinitiatieven tot netwerkpartners. We schatten meer dan 1500 bezoekers te hebben gehad. Een lijst van de deelnemers en een foto- en filmimpressie is hier te vinden: <https://nmtzuid.nl/2019/04/23/stralende-natuurmilieumarkt-2019/>
- **Website met 68.000 unieke bezoekers**
- Actieve inzet in het **Buurtgroenlab**, aanwezig bij brainstormsessies en vergaderingen op uitnodiging van gemeente en partnerorganisaties over de toekomst van groen en duurzaamheid in de stad, delen van expertise met partnerorganisaties en netwerk vergroten. Twee bijeenkomsten Buurtgroenlab, 5 bijeenkomsten **Groen Platform Amsterdam**, waaronder een stedelijke bijeenkomst om input op te halen voor de Groenvisie Amsterdam.
Drie keer deelgenomen aan de nieuwe **monumentale bomencommissie Amsterdam**.

Extra te noemen activiteiten:

We waren aanwezig bij een bijeenkomst van **IN De Pijp** op de Vrije Universiteit om mee te denken over een project waarin studenten vanuit verschillende disciplines nadenken over duurzaamheid in de Pijp.

We waren aanwezig bij diverse bewonersavonden op uitnodiging van **stadsdeel** (vb Frans Halsbuurt en Dora Tamanaplein).

We hebben deelgenomen aan het communicatieteam en de uitnodigingsflyer gemaakt voor de '**Heropening Huis van de Wijk De Pijp**' op 31 januari, onder het motto 'Kom binnen en ontdek'. Op de dag zelf hebben we een speurtocht georganiseerd, een **Water Demo Workshop** gegeven in de tuin in samenwerking met !WOON en de hele dag vragen van geïnteresseerde bezoekers beantwoord.

We waren aanwezig bij de opening van 'medebeheer Miep Giesplantsoen' dat samen met de bewonerscommissie Hunzestraat opnieuw is ingericht, voorzien van een wilgentenen heg in samenwerking met kinderen van de basisschool De Rivieren. NMTzuid heeft gezorgd voor pr en heeft mee helpen vlechten.

Tijdens **de Week van Zuid** waren we aanwezig bij verschillende activiteiten. Samen met de gebiedsmakelaars hebben we op pleinen in De Pijp en de Rivierenbuurt met mensen gesproken over bewonersinitiatieven en hoe mensen iets kunnen veranderen in de wijk. Verderop in deze week zijn we langs geweest bij een **Open buurttuin** in Buitenveldert, Egelenburg. Hier hebben we ook PR activiteiten voor gedaan.

We hebben het **Melkfeestje** in het Sarphatipark bezocht om kennis te maken en ze zo mogelijk te werven voor onze volgende Natuur&Milieumarkt.

We waren aanwezig bij de **Finissage Springsnow Amstelpark**, een van de kunstondernemers in het Amstelpark om ze te werven voor het zomerfeest.

We waren deelnemer aan het pedagogisch overleg over het **Henrick de Keijserplein** op vraag van het Stadsdeel, 4 juli. We denken mee over het nieuwe gebruik van dit plein.

We waren aanwezig bij de presentatie van de veranderingen aan het gebouw van de **Voedselbank** en de binnenplaats. We hebben een snoeiadvies geschreven voor de bomen en geadviseerd over de maatregelen die getroffen kunnen worden om het plein meer Rainproof te maken, om het insect- en vogelvriendelijk te maken en zo groen mogelijk voor de klanten van de Voedselbank.

We waren aanwezig bij de opening van **Buurtgroen Zuidoost** op donderdag 11 juli.

We hebben een flyer ontworpen voor geveltuinadoptie wanneer ze hun geveltuin willen laten verwijderen. Het komt regelmatig voor dat mensen het onderhoud niet meer aankunnen maar het zonde vinden dat de tuin weg moet. Op deze manier kunnen ze op een makkelijke manier hun burens vragen of ze wellicht de zorg voor de geveltuin over willen nemen. De flyer is in het najaar al een keer gebruikt door een bewoner in de Rivierenbuurt.

Mede op verzoek van het stadsdeel hebben onze bevindingen m.b.t. de procedures en de aanleg van geveltuinen in een notitie verwerkt en die gestuurd naar onze contactambtenaar. Deze heeft dit verder de organisatie in verspreid, maar tot nu toe is er geen formele reactie op gekomen.

In de zomer van dit jaar hebben we een korte cursus gevolgd om op een andere manier ons publiek te kunnen gaan bereiken: door te bloggen. Inmiddels zijn drie blogs op onze pagina verschenen.

We waren op 27 juni aanwezig bij de presentatie en inhoudelijke bespreking van een onderzoek naar de meest efficiënte manier om te composteren met bewoners. Dit onderzoek is uitgevoerd door Natascha Hagenbeek; bij de presentatie waren diverse deskundigen aanwezig.

Natuurlijk waren we op 28 september aanwezig op het 50 jarig jubileum van Wijkcentrum De Pijp, dat gevierd werd in de Oranjekerk. Met diverse publiciteitsmaterialen en activiteiten zorgden we voor aandacht voor NMTzuid (o.a. een 'Kansenkaart', de quiz 'Raad het zaadje' en het uitdelen van 500 bloembollen i.s.m. het Groen Gemaal.

Extra prestaties gevraagd in beschikking:

Voorstellen en presentatie aan gebiedsmakelaar en anderen.

Op 12 maart hebben we ons als team voorgesteld aan een flinke groep ambtenaren van stadsdeel Zuid: gebiedsmakelaars, ondersteuners e.d. In de presentatie hebben we onze voornaamste activiteiten en de beoogde doelen aangestipt en middels foto's tastbaar gemaakt. De presentatie werd erg op prijs gesteld en na afloop werd ons gevraagd de achterliggende documentatie aan de betrokken ambtenaren toe te sturen. We hebben dit gedaan, met toevoeging van een factsheet waarin de behaalde resultaten van 2018 worden weergegeven.

Schouwen van geveltuinen: op zoek naar de parels van de Rivierenbuurt

In onze nieuwsbrief begin mei hebben wij een oproep gedaan of er vrijwilligers wilden meehelpen bij het **schouwen van geveltuinen** in de Rivierenbuurt. Er is een bijeenkomst georganiseerd waar geïnteresseerde vrijwilligers informatie over het project kregen. Van de 5 aanwezige vrijwilligers zijn er 4 aan de slag gegaan

met schouwen, later hebben zich nog enkele anderen aangesloten. Het project heeft de naam 'Groene Parels in de Rivierenbuurt' gekregen. Groene Parels zijn bijzonder mooie stukjes groen in de openbare ruimte. Voor de Rivierenbuurt is gekozen omdat we ons netwerk in deze buurt willen versterken.

De vrijwilligers verspreiden brieven in de buurt waardoor mensen worden geïnformeerd over de mogelijkheden om advies en begeleiding van NMTzuid te krijgen voor de geveltuin. Tegelijkertijd registreren ze alle geveltuinen die ze tegenkomen. Bij opvallende tuinen (positief en negatief opvallend) doen de vrijwilligers brieven in de bus. We wijzen bewoners hierin op cursussen die we organiseren en informatie die te vinden is op onze website zodat ze hun geveltuin kunnen verbeteren. Ook nomineren we de mooiste geveltuinen voor de onderscheiding 'Groene Parel van de Rivierenbuurt'.

Het project is in september afgerond. Er zijn 1809 geveltuinen beoordeeld in ongeveer 85 straten. 7 vrijwilligers hebben in 4 maanden de hele Rivierenbuurt kunnen doorlopen. Een aantal straten heeft alleen voortuinen, deze zijn niet meegenomen in dit project. Er zijn 103 geveltuinen aangemerkt als 'Groene Parel'. Daarvan hebben 41 bewoners gereageerd dat ze graag mee wilden doen met de verkiezing voor mooiste parel. Op 22 september is de winnaar gekozen door de vrijwilligers: de Deurloostraat 115. Naast de mooiste groene parel zijn ook de minder goed onderhouden geveltuinen geregistreerd. Dat gaat om 195 tuinen, dat is 10.8% van het totaal. Ook hebben we ontdekt dat er 22 bomen in geveltuinen staan. In totaal zijn er 57 reacties binnengekomen van bewoners. Deze waren overwegend positief, bewoners waren erg blij met de erkenning van het werk om de openbare ruimte te vergroenen en zagen de brief die ze in de bus vonden als positieve stimulans. Al met al is dit een heel geslaagd project. De vrijwilligers willen graag betrokken blijven om in de toekomst weer te helpen.